

> Retouradres Postbus 20701 2500 ES Den Haag

de Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Plein 2
2511 CR Den Haag

Ministerie van Defensie

Plein 4
MPC 58 B
Postbus 20701
2500 ES Den Haag
www.defensie.nl

Datum 4 december 2015
Betreft Voortgangsrapportage vastgoed Defensie

Onze referentie
BS2015020362

*Bij beantwoording datum,
onze referentie en betreft
vermelden.*

Hierbij informeer ik u over de stand van zaken met betrekking tot de vastgoedmaatregelen die voortvloeien uit de beleidsbrief 2011, zoals vastgelegd in het *Herbeleggingsplan Vastgoed Defensie (HVD)*, en uit de nota *In het belang van Nederland* van 2013. In deze brief ga ik in op de wijzigingen ten opzichte van de vorige halfjaarrapportage (Kamerstuk 33 763, nr. 79 van 12 juni 2015) en besteed ik voorts aandacht aan de vastgoedplannen voor de regio Den Haag en de Michiel Adriaanszoon de Ruyterkazerne in Vlissingen.

Voortgang maatregelen

Bijlage 1 bevat een korte beschrijving van de stand van zaken van alle vastgoedmaatregelen.

De uitvoering van de bestuursovereenkomst voor de ontwikkeling van het Marine Etablissement Amsterdam (MEA) verloopt voorspoedig. Na afstoting van een tweede deel van het terrein in 2016 worden de mogelijkheden voor de tijdelijke commerciële exploitatie vergroot. Defensie behoudt in overeenstemming met de plannen een deel van het terrein. Hier zal het Dienstencentrum Werving en Selectie worden gehuisvest, dat nu elders op het MEA is ondergebracht.

Ontwikkelingen in de regio Den Haag, in het bijzonder het besluit tot versterking van de veiligheidsketen met extra pelotons voor de Koninklijke Marechaussee (KMar), hebben tot gevolg dat de Koningin Beatrixkazerne ten minste vijf jaar langer nodig is om alle eenheden in de regio Den Haag te kunnen huisvesten. De afstoting is derhalve met ten minste vijf jaar uitgesteld tot 2022.

De reorganisatie van de Defensie Gezondheidszorgorganisatie (DGO) is nog gaande. Er is nu duidelijkheid over de inrichting van de eerstelijnsgezondheidszorg. Ten aanzien van de tandheelkundige zorg is het overleg met de bonden nog gaande. Zolang de plannen voor de DGO niet definitief zijn, kunnen de vastgoedmaatregelen die met de reorganisatie samenhangen, nog niet volledig worden uitgewerkt.

De maatregel 'Herinrichting van de munitieketen' is uitgesteld. Dit heeft te maken met een herziening van de gewenste voorraden met het oog op de versterking van de

basisgereedheid. Er moet rekening worden gehouden met grotere munitievoorraden. Dit kan leiden tot veranderingen in de behoeftestelling voor de herinrichting van de munitieketen. Deze maatregel is daarom met vier jaar uitgesteld.

Financiën

Investerings

De totale investeringsbehoefte van € 395,3 miljoen uit de vorige rapportage stijgt met € 12,4 miljoen tot € 407,7 miljoen (dit is exclusief de Michiel Adriaanszoon de Ruyterkazerne in Vlissingen). Deze stijging is vooral het gevolg van de nadere uitwerking van de plannen en verdere doorrekening van de investeringskosten voor de sluiting van de Joost Dourleinkazerne op Texel. Op dit moment behoeven onder andere de taakstellende verkleining footprint fase 2, het verplaatsen van de *Air Operations and Control Stations* (AOCS) en de herbelegging van het Instituut Defensie Geneeskundige Opleidingen (IDGO) nog nadere uitwerking. Naarmate de uitwerking van de maatregelen vordert, kunnen de benodigde investeringsbedragen nauwkeuriger worden vastgesteld.

Exploitatie

In de vorige rapportage betrof de structurele besparing op de vastgoedexploitatie € 64,5 miljoen vanaf 2023. In de huidige rapportage wordt deze besparing nog steeds bereikt, maar wel later (vanaf 2025). Dit is het gevolg van vertragingen bij met name de maatregelen herbelegging IDGO, afstoting Koningin Beatrixkazerne, herinrichting van de munitieketen en de herinrichting van het Defensiebedrijf Grondgebonden Systemen. Defensie vangt de financiële gevolgen van deze vertragingen binnen de bestaande financiële kaders op. In bijlage 2 is het volledige overzicht opgenomen.

Risico's

Regelmatig vertragen projecten waardoor besparingen in de tijd mee verschuiven en later worden behaald. Bij veel projecten is dit een van de benoemde risico's. De verschuiving in de tijd kan ontstaan door diverse oorzaken of een combinatie daarvan. De meest voorkomende zijn:

- gewijzigde of nieuwe activiteiten waardoor de behoefte dient te worden herzien;
- externe factoren zoals het aanvragen van vergunningen;
- te krappe planning van doorlooptijden en/of een capaciteitstekort.

Met betrekking tot de laatstgenoemde oorzaak zijn in 2015 alle vastgoedprojecten beschouwd in relatie tot de beschikbare capaciteit bij het Rijksvastgoedbedrijf (RVB). Op grond daarvan wordt nu gezamenlijk een nieuwe planning opgesteld. Waar mogelijk neemt het RVB maatregelen om meer personeel in te zetten voor de vastgoedprojecten van Defensie. Waar dat niet mogelijk is, wordt de planning van projecten aangepast. Hiermee ontstaat een meer realistische planning. Nadat de planning is vastgesteld, zal ik uw Kamer in de eerstvolgende rapportage nader informeren.

Zoals ik in mijn bestuurlijke reactie op de brief van de Algemene Rekenkamer (Kamerstuk 33 763 nr. 87) met betrekking tot vastgoed bij Defensie heb laten weten, zal het risicomangement ten aanzien van vastgoed verder worden uitgewerkt met behulp van een externe deskundige. Ik houd u op de hoogte van de ontwikkelingen.

Michiel Adriaanszoon de Ruyterkazerne Vlissingen

In de afgelopen periode is het overleg met de provincie Zeeland en de gemeente Vlissingen over de inpassing op het beschikbare terrein voortgezet. Op 19 juni jl. is de erfpachtovereenkomst voor het terrein getekend. Vervolgens is in september een

aanvullende erfpachtovereenkomst getekend voor gronden en water behorend bij de huidige Marinekazerne Vlissingen en het voormalige Olau-terrein.

In de vorige rapportage gaf ik aan dat de planning voor de ontwikkeling en het in gebruik nemen van een geheel nieuwe marinierskazerne ambitieus is. Het is daarbij voor het eerst dat Defensie bij de ontwikkeling van operationeel vastgoed gebruik maakt van een geïntegreerd contract (DBFMO-constructie). Inmiddels is in de projectplanning een vertraging van ongeveer een jaar ontstaan. Dit komt allereerst door het feit dat in het afgelopen jaar een aantal aanvullende behoeften is gesteld. Het betreft hier onder meer het onderbrengen van KMar- en NATRES-eenheden die nu in de Marinekazerne Vlissingen zijn gehuisvest. Een tweede oorzaak betreft het grondossier. De ondertekening van de erfpachtovereenkomst heeft plaatsgevonden exclusief de risicoverdeling tussen de provincie Zeeland en Defensie met betrekking tot bouwrisico's en additionele kosten in het kader van het bouwrijp maken van het terrein. Deze verdeling komt tot stand op grond van onderzoeken inzake archeologie, bodemgesteldheid en de geurcontour rondom de nabij gelegen rioolwaterzuiveringsinstallatie. De onderzoeksresultaten komen pas eind november beschikbaar. De risicoverdeling kan pas daarna worden vastgesteld. Ten slotte is gebleken dat in de oorspronkelijke planning te weinig tijd was gereserveerd voor de Publieke Sector Comparator (PSC). Ook dit draagt bij aan de genoemde vertraging.

Bovenstaande ontwikkelingen geven aanleiding om in samenwerking met het Rijksvastgoedbedrijf een integrale nieuwe planning van dit project te laten opstellen, inclusief een inventarisatie van de risico's en eventuele mogelijkheden om vertragingen in te lopen. Dit proces is nu gaande. In afwachting daarvan ga ik er voorlopig vanuit dat de aanbesteding niet voor de zomer van 2016 zal starten. Het Rijksvastgoedbedrijf treedt voor dit project namens Defensie op als aanbestedende dienst.

Samenwerking Rijksvastgoedbedrijf

De samenvoeging van de verschillende organisatiedelen van het RVB, waaronder de Dienst Vastgoed Defensie (DVD), is per 1 augustus jl. voltooid. De volgende stap is een verdere integratie van de organisatiedelen en de opzet van vijf regionale vestigingen waarmee de klanten beter kunnen worden bediend. Volledige realisatie hiervan is voorzien voor medio 2017.

DE MINISTER VAN DEFENSIE

J.A. Hennis-Plasschaert

Bijlage 1: Korte beschrijving stand van zaken per maatregel

Deze bijlage bevat een korte beschrijving van de voortgang van de verschillende maatregelen uit het Herbeleggingsplan Vastgoed Defensie en de vastgoedmaatregelen uit de nota *In het belang van Nederland*. Waar nodig is er aandacht voor risico's en risicobeheersing. Eerst worden de maatregelen behandeld waarover bijzonderheden te melden zijn. Daarna volgt een lijst van maatregelen die op schema liggen en waarover geen bijzonderheden te melden zijn. Ten slotte volgt een lijst van voltooide en vervallen maatregelen.

Regio Den Haag (incl. afstoting Koningin Beatrixkazerne, verhuizing CIMIC Centre of Excellence en afstoting IDL)

Het besluit tot versterking van de veiligheidsketen met extra pelotons voor de Koninklijke Marechaussee heeft tot gevolg gehad dat afgelopen maanden het beleggingsplan voor de regio Den Haag is herzien. Het belangrijkste gevolg van deze herziening is dat de Koningin Beatrixkazerne ten minste tot en met 2022 nodig is om alle eenheden in de regio Den Haag te kunnen huisvesten. Hiermee is afstoting van de Koningin Beatrixkazerne met minimaal vijf jaar uitgesteld.

De verhuizing van het *Cimic Centre of Excellence* (CIMIC CoE) van de tijdelijke huisvesting in het voormalige pand van het Instituut Defensie Leergangen (IDL) in Den Haag naar het rijks pand in Den Haag staat nog steeds eind 2016 gepland. De vertraging in afstoting van deze defensielocatie blijft daardoor beperkt tot één jaar, zoals in de vorige rapportage is gemeld.

Regio Utrecht (herbelegging Kromhoutkazerne)

Er is nog geen overeenstemming met de medezeggenschap DMO over de verplaatsing van het Haagse deel van de DMO naar de Kromhoutkazerne in Utrecht. Hierover heb ik uw Kamer op 23 oktober jl. geïnformeerd (Kamerstuk 32 678, nr. 32).

Herbelegging opslag (reductie 20%)

De grote diversiteit aan projecten binnen deze maatregel zorgt ervoor dat de voorbereiding meer tijd kost dan voorzien. De besparingen worden hierdoor één jaar later behaald. In de periode 2017- 2023 nemen de besparingen geleidelijk toe tot € 6,45 miljoen per jaar.

Regio Breda

De herhuisvesting van eenheden in Breda ligt op schema, met uitzondering van de verplaatsing van de Defensie Paraschool (DPS). Een deel van de gezamenlijke opleiding is al operationeel in het Belgische Schaffen. Over de huisvesting van het resterende deel van de Paraschool is nog overleg met België gaande. Het zuidelijke deel van de Seeligkazerne wordt daarom later afgestoten.

Ontwikkeling Marine Etablissement Amsterdam (MEA)

De uitvoering van de bestuursovereenkomst voor de ontwikkeling van het Marine Etablissement Amsterdam (MEA) verloopt voorspoedig. Na de overdracht van de Voorwerf, het oudste gedeelte van het MEA, aan het bureau dat namens het Rijk en de gemeente zorgt voor de uitvoering van de bestuursovereenkomst, volgt in 2016 de strook grond met opstellen aan de centrumzijde. De mogelijkheden voor de tijdelijke commerciële exploitatie worden hiermee vergroot. De gebouwen op de Voorwerf zijn nu geheel verhuurd. Eind 2015 wordt ook de tijdelijke brug gelegd, waardoor een doorgaande fietsroute ontstaat.

Op het resterende gedeelte van het MEA worden in de eerste helft van 2016 verschillende bijeenkomsten in het kader van het Nederlandse EU-voorzitterschap gehouden. De voorbereidingen daarvan verlopen volgens schema.

In de plannen voor het MEA zou Defensie nog aanwezig blijven in de vorm van de staf van District West van de Koninklijke Marechaussee (KMar). Door de invoering van informatiegestuurd optreden is dit gebouw echter niet langer nodig voor de KMar. In het kader van nationale taken en de maatschappelijke verankering van de krijgsmacht, blijft een aanwezigheid van Defensie in de hoofdstad van belang. Daarom is besloten om het Dienstencentrum Werving en Selectie (DCWS), dat nu elders op het MEA is ondergebracht, in het KMar-gebouw te huisvesten. DCWS heeft een groot ruimtebeslag en kan daarom niet zonder kostbare en tijdrovende nieuwbouw elders worden ondergebracht. Hiervoor is wel een verbouwing van het KMar-gebouw nodig.

Risico's

Om ruimte op het marineterrein vrij te kunnen maken moet nog een aantal kleinere eenheden verhuizen waarvoor elders verbouwingen worden gedaan. Door bijvoorbeeld vergunningsprocedures of capaciteitstekorten bij uitvoerders kunnen hierbij vertragingen optreden. De beheersing van risico's is belegd in een gezamenlijke stuurgroep van de gemeente Amsterdam, het RVB en Defensie. De stuurgroep ziet toe op uitvoering van de bestuursovereenkomst.

Regio Den Helder (incl. Joost Dourleinkazerne Texel)

Het beleggingsplan voor de Nieuwe Haven wordt bijgesteld als gevolg van het besluit de Joost Dourleinkazerne op Texel te sluiten. De sloop van tijdelijke legering op Willemsoord is vertraagd vanwege het later gereedkomen van gerenoveerde legering op de Nieuwe Haven. Dit veroorzaakt een licht lager resultaat in 2016. De maritieme *special forces* die nu gehuisvest zijn in de Van Braam Houckgeestkazerne in Doorn, worden verplaatst naar Den Helder. De financiële gevolgen van deze verplaatsing worden nader uitgewerkt. Het bijgestelde plan voor Den Helder zal naar verwachting medio 2016 gereed zijn.

Risico's

Het bijstellen van het beleggingsplan voor de Nieuwe Haven vergt de nodige tijd en vormt een risico voor het tijdig kunnen afstoten van de kazerne op Texel.

Schuifplan Ermelo

Met de voorziene oplevering van twee deelprojecten in de eerste helft van 2016 zijn de werkzaamheden in Ermelo ten behoeve van de sluiting van de Van Hornekazerne in Weert voltooid. Daarna resteert nog het onderbrengen van het Civiel Militair Interactie Commando op legerplaats Stroe en het herhuisvesten van het Operationeel Ondersteuningscommando Land (OOCL) op de Koning Willem III kazerne in Apeldoorn. De realisatie van beide projecten is voorzien in 2020.

Ten aanzien van de herontwikkeling van de Van Hornekazerne in Weert is in de vorige rapportage gemeld dat de gemeente geïnteresseerd is in de verwerving daarvan en dat hiervoor een taxatie zal worden uitgevoerd. Inmiddels is de kazerne voor een periode van vijf jaar ingezet als asielzoekerscentrum.

Herinrichting Defensiebedrijf Grondgebonden Systemen

Op dit moment wordt door een extern adviesbureau onderzocht of het Defensiebedrijf Grondgebonden Systemen door invoering van een ander logistiek systeem efficiëntiewinst kan behalen. Pas als hierover duidelijkheid is kunnen de gevolgen hiervan voor het nieuwbouwproject worden vastgesteld. De voorbereidingen voor de uitvoering van deze

maatregel nemen dan ook meer tijd in beslag. De ingebruikname van het nieuwe magazijn wordt met vier jaar vertraagd naar 2021.

Reorganisatie materieellogistieke eenheden

De eerste fase van de renovatie van het complex van het Materieellogistiek Commando in Leusden wordt in 2016 voltooid. Hierover is de Kamer geïnformeerd door middel van de brief van 28 oktober jl. (Kamerstuk 33 763, nr. 90). De tweede projectfase betreft het voldoen aan alle actuele bouw- en arbo-eisen en het opnieuw inrichten van de werkplaatshal in verband met de invoering van nieuwe (wapen)systemen en een gewijzigde bedrijfsvoering. De tweede fase zal in 2017-2021 worden uitgevoerd.

Herbestemming/afstoting post De Peel te Vredepeel

Het KMar-pand bij de entree van de Luitenant-generaal Bestkazerne zal in 2016 worden aangewend voor de huisvesting van de KMar-recherche die nu nog gebruik maakt van een huurpand in Den Bosch. Onderzocht wordt of daarnaast nog civiel medegebruik mogelijk is door de regionale brandweer. Dit pand wordt dus aangehouden door Defensie.

Herbelegging KMar-brigade Noord-Holland/post Den Helder

De aanpassing van een terminal in IJmuiden voor het huisvesten van de KMar-post Brigade Noord-Holland zal dit jaar zijn voltooid. Na de ingebruikname van het nieuwe onderkomen zal de huidige huurlocatie in 2016 worden afgestoten. Het plan om de brigadestaf evenals de recherche en de Bijzondere Dienst in 2018 vanaf het MEA te verplaatsen naar de Koningin Maximakazerne is ongewijzigd.

Afstoting POMS Eygelshoven

Zoals opgenomen in de brief 'Stand van zaken chromhoudende verf' van 1 oktober jl. (Kamerstuk 34 300 X, nr. 10), heeft het GGD-onderzoek naar chromaathoudende stoffen en zware metalen uitgewezen dat er geen risico's zijn voor de gezondheid van medewerkers op deze locatie. De afstoting van deze voormalige POMS-site kan daarom worden voortgezet.

Bedrijfsgroep Transport Amsterdam en Militaire Post Organisatie

Het project voor het aanpassen van een bestaand pand op Camp New Amsterdam voor de huisvesting van de Werkenheid Amsterdam van de Bedrijfsgroep Transport en de Militaire Post Organisatie wordt uitgewerkt bij het RVB, maar vergt meer tijd dan voorzien. Het aanpassen van de bestaande bouw loopt daardoor vertraging op en de ingebruikname schuift met een half jaar op naar eind 2017. De besparing vanwege het afstoten van MC Harskamp treedt pas op in 2022, nadat ook de nieuwbouw van een magazijn in Soesterberg gereed is.

Defensie Gezondheidszorgorganisatie (DGO)

De reorganisatie van de Defensie Gezondheidszorgorganisatie is nog niet voltooid, maar er is nu wel duidelijkheid over de inrichting van de eerstelijnsgezondheidszorg. Het aantal vestigingsplaatsen is vastgesteld op 30 (inclusief vier internationale plaatsen). Ten aanzien van de tandheelkundige zorg is het overleg met de bonden nog gaande. De realisatie van de huisvesting vertraagt met ongeveer tweeëneenhalf jaar. Omdat hierdoor ook de sloop van diverse gebouwen wordt uitgesteld, worden de besparingen naar verwachting pas vanaf 2018 behaald.

Naar aanleiding van inspecties door de Inspecteur Militaire Gezondheidszorg (IMG) zijn de projecten voor de locaties in Ermelo en Stroe inmiddels van start gegaan. Voor beide projecten is het definitief ontwerp binnenkort gereed. Hierna worden deze projecten aanbesteed.

Risico's

Zo lang het volledige reorganisatieplan DGO niet is vastgesteld, bestaat er een risico op verdere vertraging van plannen en opbrengsten.

Herbelegging Instituut Defensie Geneeskundige Opleidingen (IDGO)

De voorgenomen verplaatsing van het IDGO van Hilversum naar Ermelo wordt los van de reorganisatie DGO gezien. Wel is vertraging opgetreden als gevolg van deze reorganisatie. De financiële gevolgen van deze verplaatsing worden nader gezien. De afstoting van de Korporaal van Oudheusdenkazerne in Hilversum zal naar verwachting maximaal vijf jaar later plaatsvinden.

Herinrichting munitieketen

De maatregel herinrichting Defensie munitieketen loopt vertraging op vanwege een herziening van de omvang van voorraden in relatie tot de versterking van de basisgereedheid van de krijgsmacht. Daarna zal de infrastructurele huisvesting van de munitieketen verder worden uitgewerkt. De afstoting en sloop van vastgoed zullen naar verwachting in 2019 zijn voltooid.

Taakstelling verkleining footprint

Het strikter toepassen van de vastgoednormering zal in 2020 en volgende jaren resulteren in een taakstellende exploitatiebesparing van € 13,2 miljoen per jaar. Het te verkleinen gebouwoppervlak op bestaande defensie terreinen bedraagt 440.000 m². Dit komt neer op acht procent van de vastgoedportefeuille.

Deze zomer is aan het RVB opdracht verstrekt voor de sloop van 47.000 m² gebouwoppervlak. Tezamen met de 106.000 m² waartoe al eerder opdracht is gegeven, brengt dit het totaal voor de eerste fase op 153.000 m². Dit komt overeen met ongeveer 35 procent van de totale reductiemaatregel. De besparing die hiermee wordt bereikt is € 4,6 miljoen per jaar en vergt een eenmalige investering van € 3,9 miljoen.

De tweede fase wordt in de tweede helft van 2015 uitgewerkt. Deze tweede fase moet leiden tot een vermindering van het gebouwoppervlak met nog eens ruim 287.000 m² en een aanvullende besparing van € 8,6 miljoen in de exploitatie.

Risico's

Het verder uitwerken van de plannen voor de tweede fase vergt de nodige tijd en vormt daarmee een risico voor het tijdig behalen van de opbrengsten. Dat risico wordt ondervangen door een aanvullende taakstelling aan de defensieonderdelen voor die tweede fase.

Verplaatsen Air Operations and Control Stations (AOCS) luchtgevechtsleiding en luchtverkeersleiding

Er worden nu diverse projecten voorbereid om in 2017 de co-locatie van de civiele en militaire luchtverkeersleiding op Schiphol-Oost te realiseren. Deze co-locatie moet zijn voltooid voordat de luchtruimwijzigingen in EU-verband kunnen worden doorgevoerd. Deze projecten worden uitgevoerd in samenwerking met Luchtverkeersleiding Nederland. Begin 2016 wordt uw Kamer nader geïnformeerd over de behoeftestelling (DMP-A-brief).

Het verplaatsen van de luchtgevechtsleiding is complex en kost meer tijd. De financiële gevolgen van de verplaatsing zijn nader uitgewerkt en validatie van deze informatie is gaande. Het totale programma met de huisvesting voor *contingency*- en simulatiecapaciteit, opleiding, training en legering zal naar verwachting in 2020 gereed

zijn, waarna het AOCS in 2021 kan worden afgestoten. Dit heeft geen invloed op de verwachte financiële opbrengsten, omdat die pas vanaf 2022 waren ingeboekt.

Risico's

Het verplaatsen van de luchtverkeersleiding en de luchtgevechtsleiding is complex en kost voor de luchtgevechtsleiding meer tijd. Er is daarom een risico op vertraging en meerkosten.

Reorganisatie KMar

Een nadere detaillering van de exploitatiecijfers van deze maatregel laat een iets beter resultaat zien. De besparing stijgt daarbij van € 0,13 miljoen naar € 0,20 miljoen per jaar vanaf 2020. De vastgoedopbrengst is vastgesteld op ongeveer € 2 miljoen per jaar, maar wordt voor een groot deel ingezet om de hogere IT-exploitatie voor het informatiegestuurd optreden te compenseren (Kamerstuk 33 763, nr. 70). Het concept-reorganisatieplan is in december 2015 gereed.

Maatregelen op schema

- Reorganisatie militaire muziek (eind 2015/begin 2016 gereed)
- Afstoten splinterlocaties
- Herbelegging Legerplaats bij Oldebroek (LBO) en Lkol Tonnetkazerne (LTK) 't Harde (op enige sloopwerkzaamheden na gereed)
- Afstoting Kamp Nieuw Milligen (KNM) te Uddel
- Herbelegging Oranjekazerne (ORK) te Schaarsbergen (eind 2015/begin 2016 gereed)
- Herbelegging Generaal-majoor De Ruyter van Steveninckkazerne (RVS) te Oirschot
- Herbelegging Ltgen Bestkazerne te Vredepeel
- Afstoten Nassau Dietz Kazerne (NDK) Budel
- Reorganisatie NATRES

Voltooide maatregelen

- Medegebruik Maritiem Vliegveld De Kooy
- Medegebruik vliegbasis Eindhoven
- Intensiveren gebruik locatie luchtmachttoeren Breda
- Herhuisvesten post Breda MTV op de Trip van Zoudtlandtkazerne
- Verplaatsen regiokantoor DVD Zuid naar kantorenlocatie luchtmachttoeren
- Herschikken Defensie Materieel Organisatie (DMO) in Den Haag
- Ontkoppeling DMO-bedrijven
- Herbelegging opslag DMO

Vervallen maatregel

- Herhuisvesten eenheden van het District Landelijke en Buitenlandse Eenheden (DLBE) op Kamp Nieuw Milligen (KNM) te Uddel

Bijlage 2: Overzicht opbrengsten exploitatie

Opbrengsten in miljoen €

DO	Maatregel HVD	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	Planningsafwijking t.o.v. vorige rapportage
ALG	Regio Den Haag	0,00	0,00	0,00	0,98	0,98	0,98	0,98	0,98	0,98	0,98	0,98	2,08	2,08	2,08	2,08	Afstoting KBK 5 jaar vertraging
ALG	Regio Utrecht herbelegging KHK	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	Geen
ALG	Herbelegging opslag (reductie 20%)	0,00	0,00	0,12	0,12	0,12	0,12	0,89	0,89	2,89	2,89	2,89	2,89	6,45	6,45	6,45	Sloop diverse gebouwen + 1 jaar
ALG	Reorganisatie Militaire Muziek	0,00	0,00	0,29	0,29	0,34	0,34	0,34	0,34	0,34	0,34	0,34	0,34	0,34	0,34	0,34	Geen
ALG	Belegging objecten Breda	0,00	0,00	0,00	0,04	0,04	0,04	0,04	0,04	0,49	0,49	0,49	0,49	0,49	0,49	0,49	Geen
ALG	Afstoten diverse splinterlocaties	0,00	0,00	0,00	0,00	0,07	0,51	0,51	0,51	0,51	0,51	0,51	0,51	0,51	0,51	0,51	Geen
CZSK	Ontwikkelingen MEA	0,00	0,00	0,00	0,00	0,60	0,60	0,60	0,60	4,40	4,40	4,40	4,40	4,40	4,40	4,40	Geen
CZSK	Marinekasernen Vlissingen	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	Geen
CZSK	Rationaliseren regio Den Helder	0,00	0,00	0,00	0,40	2,20	2,20	2,92	2,92	2,92	2,92	2,92	2,92	2,92	2,92	2,92	Heroverweging Paleis +1 jaar en sloop Woord verdragd
CLAS	Schuifplan Ermelo	0,00	0,00	0,00	0,00	0,80	5,00	5,00	5,00	5,00	5,00	5,00	5,00	5,00	5,00	5,00	Geen
CLAS	Herbelegging LBO en LTK te 't Harde	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	Geen
CLAS	Afstoten KNM te Uddel	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	4,30	4,30	4,30	4,30	4,30	4,30	4,30	4,30	Geen
CLAS	Herbeleggen ORK te Schaarsbergen	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	Geen
CLAS	Herbeleggen RVS te Oirschot	0,00	0,00	0,10	0,10	0,10	0,10	0,10	0,10	0,10	0,10	0,10	0,10	0,10	0,10	0,10	Geen
CLAS	Herbeleggen Ltgen Bestkasernen te Vredepeel	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	Geen
CLAS	Afstoten NDK te Budel	0,00	0,00	0,00	0,00	5,20	5,20	5,20	5,20	5,20	5,20	5,20	5,20	5,20	5,20	5,20	Geen
CLAS	Reorganisatie NATRES	0,00	0,00	0,08	0,09	-0,10	-0,10	-0,10	-0,10	-0,10	-0,10	-0,10	-0,10	-0,10	-0,10	-0,10	Geen
CLAS	Herinrichten Defensiebedrijf Grondgebonden Systemen	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,10	1,29	1,29	1,29	1,29	Vertraging behoeftestelling waardoor afstoting/sloop + 4 jaar
CLAS	Reorganisatie Materieel logistieke eenheden	0,00	0,00	0,00	0,30	0,30	0,30	0,30	0,30	0,30	0,30	0,30	0,30	0,30	0,30	0,30	Geen
CLSK	Medegebruik MVVK te Den Helder	0,00	2,20	3,20	3,40	3,40	3,40	2,30	2,30	2,30	2,30	2,30	2,30	2,30	2,30	2,30	Geen, maatregel voltooid
CLSK	Medegebruik Vlb EHV te Eindhoven	0,00	0,90	0,90	0,90	0,90	0,90	0,90	0,90	0,90	0,90	0,90	0,90	0,90	0,90	0,90	Geen, maatregel voltooid
CLSK	Intensiveren gebruik Luchtmachtoren te Breda	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	Geen, maatregel voltooid
KMAR	Herbestemmen/afstoten Post de Peel te Vredepeel	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	Geen
KMAR	Herhuisvesten Post Breda MTV op TVZ Breda	0,00	0,00	0,00	0,00	0,20	0,20	0,20	0,20	0,20	0,20	0,20	0,20	0,20	0,20	0,20	Geen, maatregel voltooid
KMAR	Herbelegging Brigade NH/Post Den Helder	0,00	0,00	0,00	0,00	0,20	0,20	0,20	0,20	0,20	0,20	0,20	0,20	0,20	0,20	0,20	Geen
KMAR	Afstoten KBK en herhuisvesten op PKC en FKAZ te Den Haag	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	Geen (zie regio Den Haag)
KMAR	Herhuisvesten eenheden DLBE van de KNM te Uddel	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	Geen, maatregel vervallen. Zit nu in IGO Kmar
KMAR	Herhuisvesten ME/BE peloton district Zuid in regio Eindhoven	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	Geen (zie NDK Budel)
CDC	Ontwikkelingen Enschede (CCoE en DCHR)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1,10	1,10	1,10	1,10	1,10	1,10	1,10	1,10	1,10	Vertraging ontmanteling + 1 jaar
CDC	Afstoten POMS Eygelshoven	0,00	0,00	0,00	0,00	2,70	2,70	2,70	2,70	2,70	2,70	2,70	2,70	2,70	2,70	2,70	Geen
CDC	Afstoten IDL te Den Haag	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1,70	1,70	1,70	1,70	1,70	1,70	1,70	1,70	1,70	Geen
CDC	Herbeleggen BG T op MC Harskamp en WE Amsterdam en MF	0,00	0,00	0,00	0,30	0,30	0,30	0,30	0,30	0,30	0,30	0,30	0,90	0,90	0,90	0,90	Afstoting MC Harskamp + 4 jaar
CDC	Verplaatsen regiokantoor DVD Zuid naar Luchtmachtoren	0,00	0,00	0,00	0,00	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	Geen, maatregel voltooid
CDC	Huisvesting CDC/DGO Gezondheids- en Tandartscentra	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,50	0,50	0,50	0,50	0,50	0,50	0,50	0,50	Vertraging sloop diverse gebouwen 2 jaar
CDC	Herbeleggen Instituut Defensie Geneeskundige Opleidingen	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	2,20	vertraging planvorming + 5 jaar
DMO	Herschikken DMO in Den Haag	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	Geen, maatregel voltooid
DMO	Ontkoppeling DMO bedrijven	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	Geen, maatregel voltooid
DMO	Herbeleggen opslag DMO	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	Geen, maatregel voltooid
DMO	Herinrichten Defensie Munitieketen	0,00	0,00	0,00	0,00	0,40	0,40	0,40	0,40	1,94	1,94	1,94	1,94	1,94	1,94	1,94	Herzien behoeftestelling waardoor afstoting/sloop + 4 jaar
	Subtotaal HVD	0,00	3,10	4,69	6,92	18,95	23,99	27,18	31,48	38,23	39,77	39,87	42,76	46,32	46,32	48,52	
	Subtotaal vorige rapportage	0,00	3,10	4,69	6,92	18,95	26,80	30,32	35,32	42,76	44,96	44,96	44,96	48,52	48,52	48,52	
	Verskil t.o.v. vorige rapportage	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-2,81	-3,14	-3,84	-4,53	-5,19	-5,09	-2,20	-2,20	-2,20	0,00	
DO	Maatregel "In het belang van Nederland"	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	Planningsafwijking t.o.v. vorige rapportage
ALG	Taakstelling verkleinen footprint	0,00	0,00	0,00	-0,20	-0,20	1,00	2,50	5,00	8,20	13,20	13,20	13,20	13,20	13,20	13,20	Geen
CZSK	Sluiten Joost Dourleinkasernen Texel	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,50	0,50	0,50	0,50	0,50	0,50	Vertraging maatregelen Den Helder
CLSK	Afstoten Kamp AOCS Nieuw Milligen	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	2,00	2,00	2,00	2,00	Geen
KMAR	Reorganisatie Kmar IGO/LTC/PTTC	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-0,09	-0,60	0,20	0,20	0,20	0,20	0,20	0,20	Bijgesteld aan de hand van DMP-A
	Subtotaal IHBVN (nov15)	0,00	0,00	0,00	-0,20	-0,20	1,00	2,50	4,91	7,60	13,90	13,90	15,90	15,90	15,90	15,90	
	Subtotaal vorige rapportage	0,00	0,00	0,00	-0,20	-0,20	1,00	2,50	4,91	8,20	13,93	13,93	15,93	15,93	15,93	15,93	
	Verskil t.o.v. vorige rapportage	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-0,60	-0,03	-0,03	-0,03	-0,03	-0,03	-0,03	
	Totaal exploitatiebesparing vastgoed	0,00	3,10	4,69	6,72	18,75	24,99	29,68	36,39	45,83	53,67	53,77	58,66	62,22	62,22	64,42	
	Totaal vorige rapportage	0,00	3,10	4,69	6,72	18,75	27,80	32,82	40,23	50,96	58,89	58,89	60,89	64,45	64,45	64,45	
	Verskil t.o.v. vorige rapportage	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-2,81	-3,14	-3,84	-5,13	-5,22	-5,12	-2,23	-2,23	-2,23	-0,03	
	Legenda																